

**ROZPORZĄDZENIE
PREZESA RADY MINISTRÓW**

z dnia 23 grudnia 1932 r.

Regulamin Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

DZIAŁ I.

ORGANIZACJA WEWNĘTRZNA.

Rozdział I.

Pierwszy Prezes.

§ 1. Pierwszy Prezes kieruje Najwyższym Trybunałem Administracyjnym, wykonywa bezpośredni nadzór nad nim oraz reprezentuje go nazewnątrz.

§ 2. Pierwszy Prezes bierze udział jako przewodniczący na rozprawach i na posiedzeniach niejawnych według swego uznania, uprzedzając o tem właściwego przewodniczącego izby.

§ 3. Jeżeli przerwa w urzędowaniu przewodniczącego izby ma trwać lub trwa dłużej niż sześć tygodni, Pierwszy Prezes może czasowo objąć kierownictwo izby lub wyznaczyć kierownika izby z pośród sędziów.

§ 4. Pierwszy Prezes po porozumieniu się z przewodniczącym izby przydziela do niej urzędników sekretariatu prawniczego oraz aplikantów sądowych.

Rozdział II.

Izby, przewodniczący izb i sędziowie.

§ 5. Najwyższy Trybunał Administracyjny dzieli się na trzy izby według rodzaju spraw.

§ 6. Podziału czynności między izby oraz przydziału sędziów do poszczególnych izb dokonywa na podstawie wniosku Pierwszego Prezesa kolegium administracyjne po wysłuchaniu opinii przewodniczących izb.

§ 7. Przewodniczący izby kieruje izbą Najwyższego Trybunału Administracyjnego, powierzona mu przez Pierwszego Prezesa.

§ 8. Przewodniczący izby wyznacza terminy posiedzeń izby, skład sędziów oraz przewodniczącego posiedzenia, o ile sam nie przewodniczy na posiedzeniu, sędziego sprawozdawcę, ustala porządek dzienny każdego posiedzenia i rozdziela pracę między sędziów, przestrzegając równomierności obciążenia.

§ 9. Przewodniczący izby sprawuje bezpośredni nadzór nad przydzielonymi do izby urzędnikami sekretariatu prawniczego oraz aplikantami sądowymi.

§ 10. W razie chwilowej nieobecności przewodniczącego izby zastępuje go w kierownictwie izbą najstarszy służbą sędzia, przydzielony do danej izby.

Przewodniczący izby może ustanawiać czasowo zastępstwo swoje, poruczając w porozumieniu z Pierwszym Prezesem jednemu z sędziów załatwianie pewnych spraw pozostających w związku z kierownictwem izby.

Rozdział III.

Zgromadzenie ogólne i kolegium zwiększone.

§ 11. Uchwały zgromadzenia ogólnego zapadają bezwzględna większością głosów obecnych; przewodniczący oddaje głos na końcu.

§ 12. O ile zgromadzenie ogólne nie postanowi w danej sprawie jednogłośnie inaczej, głosowanie, dotyczące wyborów, odbywa się kartkami; przy wyborach w razie rozstrzelenia głosów następuje wybór ściślejszy między dwoma kandydatami, którzy otrzymali największą ilość głosów; w razie równości głosów odbywa się powtórne głosowanie, a jeżeli i przy niem okaże się równość głosów, rozstrzyga przewodniczący zgromadzenia ogólnego.

§ 13. Jeżeli zgromadzeniu ogólnemu zostało przekazane rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego, Pierwszy Prezes wyznacza sędziego sprawozdawcę i współsprawozdawcę, którzy składają swoje wnioski wraz z uzasadnieniem na piśmie najpóźniej na dni siedem przed terminem posiedzenia zgromadzenia ogólnego; wnioski te winny być sformułowane w ten sposób, aby umożliwić głosowanie przez „tak” lub „nie”. O terminie posiedzeń zgromadzenia ogólnego wszyscy sędziowie winni być zawiadomieni nie później niż na pięć dni przed posiedzeniem z jednoczesnym doręczeniem im odpisów wniosków sędziego sprawozdawcy i współsprawozdawcy.

§ 14. Na posiedzeniu zgromadzenia ogólnego przedstawia sprawę i swój wniosek sprawozdawca, następnie współsprawozdawca, poczem następuje narada, a po niej głosowanie nad wnioskami w porządku ustalonym przez przewodniczącego.

§ 15. Uchwały zgromadzenia ogólnego, powzięte w myśl paragrafu poprzedniego, wiążą kolegium orzekające.

§ 16. Posiedzenia kolegium zwiększonego zwołuje przewodniczący izby, w skład której wchodzi dane kolegium orzekające.

W skład kolegium zwiększonego wchodzi wszyscy członkowie kolegium orzekającego, a nadto w potrzebnej ilości inni członkowie danej izby względnie członkowie innych izb, powołani przez przewodniczącego izby.

§ 17. Kolegium zwiększone rozstrzyga zagadnienia prawne, przekazane mu przez kolegium orzekające.

§ 18. Sposób postępowania w kolegiach zwiększonych jest taki sam, jak na zgromadzeniu ogólnym,

z tą różnicą, że nie jest konieczne formułowanie wniosków i uzasadnienia na piśmie; uchwała kolegium zwiększonego wiąże kolegium orzekające.

Kolegium zwiększone może przekazane sobie zagadnienie prawne oddać pod rozstrzygnięcie zgromadzenia ogólnego.

Rozdział IV.

Kolegium administracyjne.

§ 19. W kolegium administracyjnym przewodniczy Pierwszy Prezes, a w razie przeszkody jego zastępca.

§ 20. Posiedzenia kolegium administracyjnego odbywają się w terminach, wyznaczonych przez Pierwszego Prezesa, który ustala porządek dzienny posiedzenia.

§ 21. O terminie posiedzenia kolegium administracyjnego winni być zawiadomieni wszyscy jego członkowie, w miarę możliwości przynajmniej na trzy dni przed posiedzeniem z zakomunikowaniem im porządku dziennego.

§ 22. Jeżeli na posiedzeniu kolegium administracyjnego ma zapadnąć orzeczenie, przewidziane w art. 111 § 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych, należy porządek dzienny podać do wiadomości wszystkich członków kolegium administracyjnego przynajmniej na siedem dni przed posiedzeniem.

§ 23. Zastępca członka kolegium administracyjnego uczestniczy w posiedzeniu tego kolegium w przypadku, gdy członek kolegium nie może w niem wziąć udziału albo, gdy z przyczyn uzasadnionych musi się wyłączyć w danej sprawie; zastępcę wyznacza przewodniczący kolegium.

§ 24. Kolegium administracyjne oznacza terminy wypoczynku prezesom (z wyjątkiem Pierwszego Prezesa) i sędziom.

§ 25. Protokołu obrad kolegium administracyjnego nie spisuje się, natomiast pod kierunkiem przewodniczącego prowadzi wyznaczony przez niego urzędnik sekretariatu prawniczego dziennik posiedzeń kolegium administracyjnego, do którego wciąga się uchwały kolegium; dziennik podpisują wszyscy obecni na posiedzeniu członkowie kolegium; członek kolegium przegłosowany może — podpisując dziennik — zaznaczyć swoje zdanie odrębne. Dzienniki posiedzeń numeruje się i składa w porządku chronologicznym, a z końcem roku łączy się je w jeden zeszyt.

Rozdział V.

Organa pomocnicze.

a) Sekretariat Prawniczy.

§ 26. Kierownictwo bezpośrednie sekretariatu prawniczego sprawuje naczelnik sekretariatu.

Naczelnik sekretariatu prawniczego załatwia nadto przy pomocy wyznaczonych przez Pierwszego Prezesa urzędników sprawy personalne, administracyjne i gospodarcze Trybunału, wykonywa nadzór bezpośredni nad kancelarją i nad niższymi funkcjonariuszami.

§ 27. Urzędnicy sekretariatu prawniczego, oraz aplikanci, przydzieleni do sekretariatu, pełniący funkcje protokolantów, przygotowują na dane

posiedzenie niejawne, względnie rozprawę, potrzebny materiał, jak akta, książki z biblioteki i t. p.

§ 28. Przewodniczący izb mogą urzędnikom sekretariatu prawniczego i aplikantom poruczać opracowywanie dla sędziów sprawozdawców projektów wniosków w poszczególnych sprawach procesowych.

§ 29. Naczelnik sekretariatu prawniczego prowadzi statystykę czynności Najwyższego Trybunału Administracyjnego na podstawie materiału, dostarczonego przez kancelarię sądową oraz przez urzędników sekretariatu prawniczego (aplikantów), przydzielonych do poszczególnych izb.

§ 30. Bliższe postanowienia co do sposobu urzędowania sekretariatu prawniczego zawiera instrukcja, którą wydaje Pierwszy Prezes.

b) Biblioteka.

§ 31. Biblioteką zarządza urzędnik, wyznaczony przez naczelnika sekretariatu prawniczego.

Komisja z trzech sędziów, wybieranych przez kolegium administracyjne, przedstawia Pierwszemu Prezesowi wykazy książek, które należałoby zakupić dla biblioteki.

c) Kancelaria.

§ 32. Kancelaria Najwyższego Trybunału Administracyjnego obejmuje kancelarię sądową i oddział rachunkowy.

§ 33. Oddział rachunkowy załatwia właściwe sobie czynności w myśl obowiązujących przepisów i instrukcji.

§ 34. Kancelaria sądowa obejmuje dziennik podawczy, ekspedyturę i archiwum.

§ 35. Bliższe postanowienia co do sposobu urzędowania poszczególnych działów kancelarii (kancelarii sądowej i oddziału rachunkowego) oraz biblioteki określa instrukcja, którą wydaje Pierwszy Prezes.

DZIAŁ II. SPOSÓB URZĘDOWANIA.

Rozdział I.

Czynności, poprzedzające posiedzenia sądowe.

§ 36. Wszystkie sprawy i pisma, wpływające do danej izby, przedstawiane są przewodniczącemu izby, który wydaje potrzebne decyzje co do sposobu załatwienia i przekazuje je do wykonania urzędnikowi sekretariatu prawniczego (aplikantowi). Między innymi przewodniczący izby wydaje zarządzenia, przewidziane w art. 60, 63, 69, 71, 87, 97, 103, 106 i 116 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 806).

§ 37. Jeżeli przewodniczący izby uzna, że dana skarga kwalifikuje się do pozostawienia jej przez Trybunał bez rozpoznania (art. 61 i 93 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym) przekazuje ją bezzwłocznie na posiedzenie niejawne wyznaczając sędziego sprawozdawcę, względnie sam przedstawia wniosek. Opracowanie projektu wniosku o pozostawienie skargi bez rozpoznania przewodniczący izby może zlecić urzędnikowi sekretariatu prawniczego (aplikantowi).

§ 38. O pozostawieniu skargi bez rozpoznania zarówno na skutek zarządzenia przewodniczącego izby (art. 60 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym), jak i postanowieniem Trybunału zawiadamia się skarżącego, a władzę administracyjną, przeciw której zarządzeniu lub orzeczeniu skargę wniesiono, jeżeli z akt wynika, że władza wstrzymała wykonanie zaskarżonego orzeczenia lub jeżeli postanowienie o pozostawieniu skargi bez rozpoznania zapadło dopiero po wdrożeniu postępowania wstępnego. Zawiadomienie powyższe następuje przez doręczenie odpisu postanowienia Trybunału względnie zarządzenia przewodniczącego; zawiadomienie podpisuje przydzielony do izby urzędnik sekretariatu prawniczego.

§ 39. O pozostawieniu bez rozpoznania przez przewodniczącego izby nieopłaconego należycie podania (art. 97 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym) zawiadamia się stroną tylko w przypadku, jeżeli wniesienie podania stanowi czynność, dla której jest ustanowiony termin prekluzyjny; poza tem podanie dołącza się do akt bez zawiadomienia strony, o ile przewodniczący izby nie zarządzi inaczej.

§ 40. Jeżeli przewodniczący izby uzna, że skargą nadaje się do dalszego postępowania, wyznacza sędziego sprawozdawcę i wydaje zarządzenie co do doręczenia władzy pozwanej i osobie przypozwanej odpisów skargi z załącznikami. Pisma, dotyczące wykonania zarządzenia, podpisuje urzędnik sekretariatu prawniczego, zawiadamiając o tem jednocześnie skarżącego.

§ 41. Po wniesieniu odpowiedzi na skargę lub po upływie terminu do jej wniesienia przewodniczący izby wyznacza datę rozprawy w tych sprawach, w których chociażby jedna ze stron zgłosiła wyraźny wniosek o przeprowadzenie rozprawy, lub w których Trybunał uznał za konieczne przeprowadzenie rozprawy. Jednocześnie przewodniczący izby zleca urzędnikowi sekretariatu prawniczego zawiadomić o dacie rozprawy strony.

W razie późniejszego cofnięcia przez stronę skarżącą wniosku o przeprowadzenie rozprawy, przewodniczący izby zawiadamia o tem władzę, wyznaczając jej odpowiedni termin do oświadczenia się.

§ 42. W sprawach, przekazanych do jednostkowego rozstrzygnięcia (art. 116 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym), przewodniczący izby, przekazując sprawę, wyznacza jednocześnie w porozumieniu z danym sędzią termin rozprawy.

§ 43. W sprawach, w których żadna ze stron nie zgłosiła wniosku o przeprowadzenie rozprawy, oraz w innych sprawach, których stan sprawy nie wymaga rozprawy, przewodniczący izby wyznacza termin posiedzenia niejawnego. Przekazanie sprawy do rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnem nie wyłącza późniejszego przeprowadzenia w danej sprawie rozprawy, jeżeli Trybunał przy rozpatrywaniu sprawy na posiedzeniu niejawnem uzna to za konieczne.

§ 44. W razie odroczenia sprawy należy, w miarę możliwości, powierzyć sprawę temu samemu sprawozdawcy.

§ 45. Akta spraw, wyznaczonych do rozprawy, względnie na posiedzenie niejawne, przesyła się sędziemu sprawozdawcy w czasie potrzebnym do przygotowania na piśmie wniosku wraz z uzasadnieniem na termin rozprawy lub posiedzenia niejawnego; wniosek ten wraz z uzasadnieniem winien sędzia sprawozdawca przedłożyć przewodniczącemu na rozprawie lub na posiedzeniu niejawnem najpóźniej na trzy dni przed terminem rozprawy lub posiedzenia niejawnego.

Rozdział II.

Przepisy ogólne o posiedzeniach sądowych.

§ 46. Sędziowie biorą udział w posiedzeniach i w rozprawach w porządku, ustalonym przez przewodniczącego danej izby i podanym do wiadomości sędziom nie później niż na czternaście dni przed posiedzeniem (rozprawą). Termin powyższy nie ma zastosowania w przypadkach pilnej potrzeby, wywołanej nagłością sprawy, lub niemożnością przybycia wyznaczonego sędziego.

§ 47. Na posiedzeniu niejawnem Trybunał, po wysłuchaniu sprawozdania sędziego sprawozdawcy, przystępuje do narady. Do narad i głosowania nad sprawami, rozstrzyganymi na posiedzeniu niejawnem w trybie art. 72 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym, mają analogiczne zastosowanie przepisy o sprawach rozstrzyganych na rozprawie, w szczególności przepisy § 54 regulaminu.

Rozdział III.

Rozprawy.

§ 48. Członkowie kolegium orzekającego używają na rozprawach stroju urzędowego, przewidzianego w odnośnych przepisach.

§ 49. Rozprawy odbywają się w salach, przeznaczonych dla każdej izby stosownie do rozkładu, ustalonego przez Pierwszego Prezesa.

W salach rozpraw na ścianie poza stołem sędziowskim znajduje się wizerunek herbu państwa, a na stole sędziowskim krucyfik.

§ 50. Przy odbieraniu przysięgi i przy ogłaszaniu sentencji wyroku mają sędziowie na głowach birety; również w biretach wchodzi sędziowie na salę rozpraw i wychodzą z tej sali.

§ 51. Wszystkie osoby, znajdujące się na sali rozpraw, wstają przy wejściu Trybunału na salę; wstaje również każdy, do kogo Trybunał się zwraca, lub kto do Trybunału przemawia.

§ 52. Przewodniczący sprawdza przed rozprawą lub na rozprawie uprawnienia do zastępstwa osób, występujących w imieniu stron.

§ 53. O ile inne przepisy nie stanowią inaczej, każda ze stron przemawia tylko jeden raz; w wyjątkowych przypadkach przewodniczący może zezwolić na dalsze wywody.

Rozdział IV.

Rozstrzygnięcia.

§ 54. Po zamknięciu rozprawy Trybunał udaje się na naradę; przy naradzie i głosowaniu nad wyro-

kiem obecni są tylko członkowie kolegium orzekającego.

§ 55. Jeżeli Trybunał dojdzie przy naradzie do wniosku o konieczności uzyskania od stron dodatkowych wyjaśnień, może ponownie otworzyć rozprawę.

§ 56. Wyrok podpisuje całe kolegium.

§ 57. Jeżeli wyrok lub postanowienie dotyczy kwestji prawnej, która już w innym wyroku lub postanowieniu została szczegółowo uzasadniona, można zamiast powtórzenia tego uzasadnienia przytoczyć jego streszczenie z powołaniem się na motywy poprzedniego wyroku lub postanowienia.

§ 58. Jeżeli postanowienie, wyrok lub uzasadnienie zapadną wbrew wnioskowi sędziego sprawozdawcy, opracowuje je wnioskodawca, względnie jeden z sędziów, który za przyjętym wnioskiem głosował, o ile sam sprawozdawca nie podejmie się opracowania. Sędzia, korzystający z przyznanego mu w art. 82 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym prawa, winien złożyć swoje zdanie odrębne z uzasadnieniem na piśmie w ciągu trzech dni od ogłoszenia sentencji wyroku.

§ 59. Ogłoszenia sentencji wyroku słuchają osoby, obecne na sali, a nie należące do kolegium orzekającego, stojąc.

§ 60. Wypisy wyroków, przeznaczone dla stron, podpisują przewodniczący izby i urzędnik sekretariatu prawniczego (aplikant).

Wszystkie wypisy i odpisy, przeznaczone dla stron, winny być zaopatrzone w pieczęć urzędową.

§ 61. Postanowienia Trybunału podpisuje przewodniczący i sędzia sprawozdawca.

Rozdział V.

Protokoły z posiedzeń niejawnych i rozpraw.

§ 62. Na każdym posiedzeniu zgromadzenia ogólnego i kolegium zwiększonego winien być obecny jeden z urzędników sekretariatu prawniczego jako protokółant.

§ 63. Protokółant sporządza w ciągu dni ośmiu z każdego posiedzenia zarówno zgromadzenia ogólnego jak kolegium zwiększonego jeden protokół, obejmujący wszystkie sprawy, jakie były przedmiotem obrad na danym posiedzeniu. W protokołach tych należy wymienić obecnych, określić przedmioty obrad, przedstawić zwięźle, lecz wyczerpująco, ich przebieg wraz z wynikiem głosowania, jednak bez zaznaczenia, kto za jakim wnioskiem się wypowiedział i jak głosował. Każdemu sędziemu wolno żądać wymienienia jego nazwiska przy streszczeniu poglądów, które wypowiedział; każdemu sędziemu wolno również dołączyć do protokołu opracowane na piśmie motywy, które przytoczył na posiedzeniu na uzasadnienie swego zapatrywania.

Protokoły z posiedzeń zgromadzenia ogólnego i kolegium zwiększonego są tajne.

§ 64. Z każdej rozprawy protokółant sporządza protokół rozprawy. Protokół ten obejmuje datę rozprawy, oznaczenie sprawy, nazwiska sędziów, protokółanta, obecnych na rozprawie stron lub ich

zastępców i krótki przebieg rozprawy, w szczególności twierdzenia i wnioski zastępców stron, oraz wymienienie zarządzeń i rozstrzygnięć, ogłoszonych na rozprawie; zamiast podania twierdzeń i wniosków, protokół może powołać się na wniesione przez strony pisma procesowe.

§ 65. Przewodniczący posiedzenia sprawdza protokół i podpisuje go wraz z protokółantem.

Rozdział VI.

Ewidencja zasad prawnych.

§ 66. Księgę zasad prawnych prowadzi urzędnik sekretariatu prawniczego, wyznaczony przez Pierwszego Prezesa.

§ 67. Ustaloną przez zgromadzenie ogólne lub kolegium zwiększone zasadę prawną protokółant komunikuje bezzwłocznie urzędnikowi, prowadzącemu księgę zasad prawnych.

§ 68. Kolegium orzekające, po rozstrzygnięciu zasadniczego zagadnienia prawnego, ustala wykładnię prawną w postaci sformułowanej tezy.

§ 69. Ustaloną w myśl § 67 i 68 zasadę prawną lub tezę odbija się na oddzielnych kartkach, które doręcza się wszystkim sędziom.

§ 70. Materiał do zbioru orzeczeń Najwyższego Trybunału Administracyjnego zbiera i opracowuje do druku komisja, złożona z czterech sędziów Trybunału, wyznaczonych przez kolegium administracyjne.

Rozdział VII.

Ferje sądowe.

§ 71. Przewidziane w art. 114 Prawa o ustroju sądów powszechnych ferje sądowe trwają od 1 lipca do 31 sierpnia włącznie; w czasie feryj sądowych odbywają się posiedzenia niejawne, a poza tem rozprawy w sprawach niecierpiących zwłoki.

Rozdział VIII.

Przepis końcowy.

§ 72. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 15 stycznia 1933 r.

Prezes Rady Ministrów: *A. Prystor*.
